

השבוע נעשה נסיון לחולל פוטש בישראל

ההפניכה

בכפסטיה, תרשה להם הממשלה להתנהג בי מקום אחר בגדה המערבית.
 כלומר: כפרס על נסיון ההפיכה, הבטיח להם שר הביטחון את הגשמת מטרותיהם במקום אחר. איננו יוצא עיסקה זו לפועל, היה זה אות להתקוממות כללית של אנשי ארץ ישראל הי שזמה. היה מתחיל מירון מטורף ותפיסת שטחים בגדה המערבית, כדי להשיג מן הי ממשלה הסמפוטית כניעות דומות.

עיסקה זו לא יצאה לפועל, מפני שהיתה גלויה וצינית מדי. אך גם לאחר מכן הבטיח השר פרס למתנחלים — על דעת עצמו או על דעת ראשיה הממשלה — כי אחרי שיואילו לעזוב את סבסטיה, הוא יעביר בממשלה החלטה להעניק להם את זכות ההתנחלות במקום אחר בגדה. כלומר: שההפיכה תשיג את מבוקשה בדרך אחרת.

למה שקרה לאחר מכן, חשוב פחות. העובדות היסודיות נקבעו כבר בשלבים הראשונים של ההפיכה. נקבע שממשלה זו אינה מסוגלת להחניק באיכס נסיונות גזויים של הפיכה.
 נוצר כפס חמור לגבי נאמנותם של יסודות חשובים בצה"ל למדינת החוק הדמוקרטית. נסתבר כי בתוך הממשלה עצמה קיימים גורמים המורכבים לשאת ולתת עם אנשי הפוטש — ואולי אף להצטרף אליהם ברגע של מיכון אמיתי.
 ואולי הלך המר והגורא ביותר: הוכח שברגע זה אין במדינה כוחות יעילים, המסוגלים להתקומם נגד נסיון הפיכה ולבלום אותה. התנהגותם האומללה של "כוחות השלום" ומגיני הדמוקרטיה, המדברים השכט והערב על "סדר ישיטון מתוקנים", במהלך מאורעות השבוע, היא פרק כה מביש, עד שהיד אף אינה רוצה להעלות על הגייר. מבחינת ההתמסרות והדבקות בי משימה, עלו המתנחלים בהרבה על מתנגדיהם.
כל הזקתים האלה יחד רושמים על הקיר שם ותאריך: ויימאר, 1932.

תוך הסתייעות במקומים, כרכב שאינו צמוד זכבישים, ובמערכת קשר משוכללת.

(לפני שמונה שנים השתתפתי בתיכון מסע במשולש הישראלי, שנודע להפגין את אחוות האזרחים היהודיים והערביים מול פגורם שנערך בנתניה. נגד כמאה מפגינים הופעלו אז מטוסי יסור, וחלמים, יחידות פרשים, מערכת קשר מיוחדת וכוחות גדולים של צבא. מיטרה ומישר הגבול. כל השבילים למשולש נחסמו כליל, ונגד המפגינים הופעלו במקום ההיתקלות כוח אלים ללא רחמים. אני עצמי נגררתי על הכביש, נעצרתי, והובלתי על קרקעית של רכב מישרתי — למרות שהייתי חברי כנסת. ולמרות שהדבר אירע בתחומי מדינת ישראל.)

הפעם לא נעשה דבר מכל אלה. המחסומים היו שיגרתיים. לפי כל הסימנים, לא ניתנו לשומריהם מחסומים הוראות מיוחדות לעצירת אנשי הפוטש. החסימה בודה היתה ברוחה — השפדת כבודו של צה"ל והתבוזותו קבל הערבים כי סביבה, מדינת ערב והעולם כולו. ההפיכה נעגו לצה"ל כגורו, והתנהגו כלפיו כאילו היה זה צבא לבנטיני במחוזר היתולי.

האחריות הישירה לכך רובצת על שרי הביטחון, והאחריות העליונה — על ראשיה הממשלה.

משך כל יום ההתנחלות לא עשה הצבא דבר בפועל לעצירת אנשיה הפיכה. פאסיביות זו היתה בגדר הפרת פקודות הקבע, ששרי ההסברה הזכירו.

בפעם הראשונה מזה שנים רבות נתעוררה שאלה תמורה לגבי מידת הנאמנות של הזרוע הצבאית לשיטתן האזרחי.

לפחות חלק מאנשיה צבא שיתפו פעולה בגלוי עם מחולליה הפוטש, הופיעו במקום ההתנחלות כשהם לבושים במדים ועודים דרגות בכירות, עזרו להם לתכנן את היערכותם במקום, העניקו להם מים ואספקה.
אם עשו זאת על פי היתר או הוראה מדי מעלה, הרי מי שנתן את ההוראה שותף לניסיון ההפיכה, ומן הראוי להעמידו לדין צבאי. אם היה היתר לכך מצד שרי הביטחון, הרי עומד השר עצמו במצב של מרידה נגד הממונה החוקית, שהוא חבר בה.

מורה עוד יותר ההשתלשלות למחרת בבוקר. השלב הראשון של הפוטש כבר הצליח. מחנה גדול של "מתנחלים" התרכז ליד תחנת סבסטיה, מבלי שנבלם בדרך או סולק על ידי כוחות צה"ל. נקבעה עובדה בשטח: נוכחות של זמעי לה מאקף מורדים פוליטיים בשטח הכפוף לי מימשי צבאי, תוך הפרת החוק והתקוממות גלויה נגד השיטתן הדמוקרטית.

בין אלה היו כמה וכמה חברי כנסת. בשטח המחוז עליידי צה"ל, מחוז לגבולות ישראל, דינו של חברי כנסת הוא כדון כל אדם אחר. אין הוא נהנה מחסינות פרלמנטרית, מאחר שחוקי ישראל — ובכללם חוק החסינות — אינם חלים מחוז לגבולות המדינה. (ושבו לקח מגיסיון אישי: לפני כמה שנים נקראתי לשכס עליידי קבוצה של נשים שובתות. באתי למקום וגבתי מהן עזות, כדי להביא את העניין בפני הכנסת. תוך כדי כך נעצרתי עליידי קצין בכיר. הובלתי אל המושל הצבאי, והלה הודיע לי שעלפי פקודה אישית מטעם שר הביטחון עלי לצאת משכס מיידי — אחרת אסולק בכוח.) חברי הכנסת האלה הגיעו למוקד המרידה בדרך הי ראשית. הם לא נעצרו עליידי מחסומי צה"ל. שום קצין לא הזהיר אותם שהם מפרים את החוק, ושאלו להם חסינות. איש לא תבע מהם להסתלק מן המקום. **עצם הימצאותם במקום, בנסיבות אלה, היתה הפרת החוק והצטרפות למרד נגד הי כנסת. את לזאת היו שותפים להכנת המיבצע, וגם לזאת השתתפו בתיכנון המעשי של ההפיכה, הרי באותו רגע היו מנהיגי פוטש.** איך נהגה הממשלה כלפיהם?

יש צורות שונות לחולל פוטש — הפיכה נגד הי מיטטר במדינה.

יש הדרך הרגילה, שבה הלכו הפאשיסטים בקפריסין. הצבא תופס את בנייני הממשלה ומבססה להרוג את הנשיא. הקצינים משתלטים על תחנות הישדר ומשדרים את ת.ה.הודעה מס' 1. הוזה בכל הלשונות. לאמור: אוהביה המולדת נטלו את השליטון בידיהם, ממשלת הי בוגדים מוגרה, עוכריה העם המושחתים באו על עונשם, העם ניצח, "בקרוב" תחזור הדמוקרטיה על כנה.

והי הדרך הקלאסית. אבל אין זו הדרך היחידה. אפשר לחולל פוטש גם בדרך מתועבמת יותר. עושים מעשים פרוכוקטיביים, המוכיחים שהצבא אינו נשמע עוד לממשלה. הממדי שדה מאבדת את השליטה, שולטוניה הרויב מתמוטט, מיעוט בעדי החלטה בא תחתיו.

מיטטריעריצות רבים נולדו בדרך זו. הפאשיזם המקורי השתלט באיטליה כתוצאה מתהליך כזה. הרפובליקה הגרמנית, שנקראה על שם העיר ויימאר, נפחה את נישמתה בנסיבות כאלה, ערב עלותו של אדולף היטלר לשליטון. באורח חוקי.

השבוע נעשה נסיון לחולל פוטש כזה בי ישראל.

אין טעם לבוא בטענות אל מחוללי ההפיכה. מעולם לא הסתירו את עקרונותיהם, והם פעלו על פיהם. השאיפה לארץ ישראל השלמה כרוכה ושובה בי השקפת עולם אנטי דמוקרטית. נביאיה העיקביים ביותר, מסוגם של אורי צבי גרינברג, ישראל שייב וגאולה מן, שפכו קיתונות של כוז על "שילטון הנבחרים", והציגו מולו את האידיאל הנשגב של "שילטון הבחורים".

האחד נובע מן השנוי. אם יש לאומה ייעודי העומד מועי לרצון הפרטי — כי אז אין ערך להכרעה של רוב. אם הייבת האומה לפעול על פי מיעוזה עליונה — של הקרדישיכרודי הוא, שריה האומה, הנגרד הזאומי, ההלכה — כי אז אין למוסד דמוקרטי הזכות למנוע זאת. לא המתנחלים הם המורדים. לפי תפיסה זו, אלא הממשלה החוקית היא המורדת נגד הצו האלהי-הלאומי. ההלכה עומדת מעל לחוק, והלאום מעל לגיינונים דמוקרטיים.

והי אמונת היסוד של כל המחנה, שהחולל השבוע את נסיון ההפיכה.

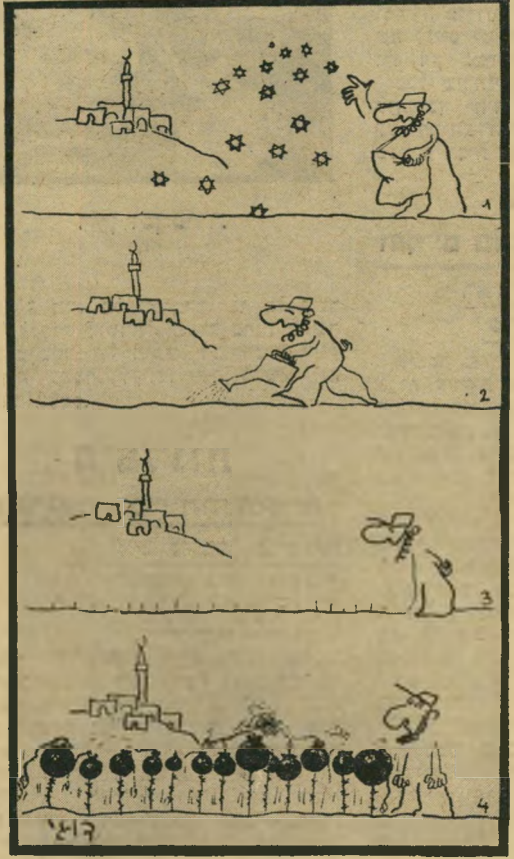
יכול מנחם בגין להשתעשע במישחקים פרלמנטריים. יכולים אלופימילי להכריז על נאמנותם לשילטון החוק. מיבחנו תאמיתי — מיבחנו של פוטש — מתנדפים גיינונים אלה כאבק ברוח. נשאר הגרעין האנטי דמוקרטי. זה מזה שקרה השבוע. עוריה הכבש נשר. הזאב נתגלה כפי שהוא. ואין כל טעם להתיי זוכה עם זאב על היותו זאב.

עומת זאת יש צורך לבחון היטב את התנהגות המוסדות המצויים על הגנת הציבור מפני הזאבים. הפוטש הזה לא הוכן במחתרת. ההכנות נעשו כימעט בגלוי. העולם הזה הודיע עליו עוד לפני חודש. בכנסת ידעו הכל, ערב התחלת ההפיכה, כי "מתבשל משהו". המוסד המצווה על הגנת המיטטר מפני נסיונות להפילו בדרכים בנתייחוקיות הוא שירות הביטחון הכללי. שכ"כ כפוף במישרין לראשיה הממשלה.

מוסד זה מצטיין ביעילותו כאשר יש צורך למנוע הפגנות של שוחריי שלום. קיימת האזנה צמודה לשיחותיהם של כל האקטיביסטים המתנחלים. כל הכנה להפגנה ידועה מראש. כל ההפגנות לאא רשיון, שתוכננו בעבר כדי לי המושי אחווה ישראלית ערבית. זכו בטפול נמרץ מצד הש"ב, שדיווח עליהן ודאג להחנקתן בידען באיכו. אין כל ספק ששירות הביטחון ידע גם הי פעם על כל פרטי ההכנות להפיכה. האם דיווח על כך לראשיה הממשלה? אם כן, אלו צעדים ננקטו בעקבות הדיווח?

ל אור הידיעות שהיו בידי הממשלה, היה על שרי הביטחון להעמיד את כוחות צה"ל במצב של כוננות. אחר כישילון ההתנחלות ליד שכס, לפני כמה שבועות. היה ברור כי המיבצע הבא יתוכנן בהקפדה, בעזרת קצינים בכירים בעלי ניסיון במלחמת גרילה. משום כך היה די בחסימה ביעוד באיכו. שר כבישים. היה צורך בהפעלת כוחות בסדר גודל של חטיבות, בחסימת כל שביוי הגישה

סך הכל היה ניסיון הפוטש הזה הקדמה קטנה למה שעומד להתרחש במדינה בחדשים הקרובים. מיעוט במדינה רוצה למנוע מאיתנו להי

הקציר

גייע לידי הסדר ושלוה, כתנאים הנוגדים את תפיסותיהם הקנאות. אם יצליחו במזימתם, תיכפה עלינו מלחמה נוספת, שבה יפלו אלפים — ואולי רבבות, ביניהם רבים מאותם חיילים צעירים שעמדו השבוע מנגד, למראה ההפיכה. אם לא יקום עכשיו, מיידי, כוח מחוק יעיד להגנה על שילטון הרוב — יהיה זה המחולל החמור ביותר בתולדות הבית השלישי.